УДК 615:[005+339.138]:378.147]

МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У ФАРМАЦІЇ: ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕНІ ДИСЦИПЛІНИ

Книш Є.Г., Ткаченко Н.О., Демченко В.О.
Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: проблемно-орієнтоване навчання, менеджмент та маркетинг у фармації, освіта.

Зміни парадигм у сучасній вищій школі вимагають особливої чутливості до постійно оновлюваних тенденцій суспільного буття, здатності до адекватного сприйняття потреб суспільства і відповідної корекції навчально-виховної діяльності. Особливого значення це набуває за теперішньої постіндустріальної, інформаційної доби, яка потребує багатьох принципово відмінних від попередніх навичок, умінь і відповідного мислення. Вищий навчальний заклад, як один із найважливіших інститутів соціалізації людини, підготовки молоді до ролі активних суб'єктів майбутніх суспільних процесів повинен бути винятково уважним як до нових реалій і тенденцій суспільного розвитку, так і до нововведень у сфері змісту, форм і методів навчання і виховання.

Сьогодні досить актуальним є питання застосування проблемно-орієнтованого навчання у процесі отримання вищої фармацевтичної освіти. Серед спеціальних професійно-орієнтованих дисциплін є «Менеджмент та маркетинг у фармації». Основними завданнями цієї дисципліни є вивчення теоретичних понять, категорій, систем, інструментарію, алгоритмів та тенденцій сучасного управління в ринкових умовах з адаптацією до специфіки діяльності фармацевтичних підприємств і закладів. Менеджмент і маркетинг у фармації (ММФ) базується на знаннях таких суспільних та спеціальних дисциплін, як організація та економіка фармації, економічна теорія, соціологія, аптечна технологія лікарських засобів з основами біофармації, технологія лікарських препаратів промислового виробництва, фармацевтична хімія та ін. Вона закладає основи вивчення студентами фармакоекономіки, фармацевтичного товарознавства, правових та етичних норм діяльності у галузі, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з менеджменту та маркетингу у фармації в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Проблемно-орієнтоване навчання вважають одним із самих прогресивних методів отримання певних знань. Тому, введення проблемно-орієнтованого методу в практику вивчення ММФ, на нашу думку, робить крок уперед щодо модульних навчальних планів, які широко застосовуються в практиці підготовки за кордоном. При використанні даного підходу різко зменшується кількість лекцій. Студенти від пасивного слухання лекцій і вивчення матеріалу під час самопідготовки приходять до його активного пошуку, використанню отриманої інформації для рішення поставлених проблем, тобто вчаться вирішувати проблему замість заучування її рішення. Студенти вчаться, як і де отримати необхідну інформацію, як підходити до неї критично, зважено, уникати догм. Наприклад: розділ «Менеджмент і підприємництво» передбачає отримання знань стосовно основ підприємницької діяльності в Україні та фармації зокрема. Студенти повинні навчитися обґрунтовувати планування підприємницької діяльності та розробляти елементи бізнес-плану; складати підприємницьку угоду, використовувати теоретичні знання для проведення аналізу економічної ефективності діяльності фармацевтичних організацій; пояснювати поняття ризику, класифікувати збитки та застосовувати заходи зниження ризиків; трактувати поняття трудових ресурсів та персоналу організації, використовувати знання в фармацевтичній практиці; узагальнювати принципи формування і розвитку трудових ресурсів та ін. Все це неможливо без самостійного опрацювання нормативно-правової та

законодавчої бази (первинних джерел:закони, постанови, накази та ін.), а також досить великого масиву інформації.

Висновок. За допомогою проблемно-орієнтованого навчання майбутні провізори вчаться приймати управлінські рішення та вирішувати їх, замість того, щоб заучувати алгоритм їх вирішення. Це розвиває у студентів творчий підхід до вивчення тем, креативність мислення, що потребує таких же якостей і від викладачів.

УДК 378.147.016:581.4]:004.9]

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ

Корнієвська В.Г., Панченко С.В., Корнієвський Ю.І.
Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: інформаційні технології, фармацевтична ботаніка, мультимедійні технології.

Фармацевтична ботаніка – базова медико-біологічна дисципліна медичних і фармацевтичних вузів, пов’язана з хімією, біологією, фармакогнозією, мікробіологією, фітотерапією, технологією фітопрепаратів, косметологією та іншими дисциплінами. Вона закладає знання та практичні навички, які знаходять своє втілення і поповнення при розгляді питань пошуку джерел природних біологічно активних речовин, їх застосування.

Тому головним завданням викладачів фармацевтичної ботаніки є розумне використання в навчальному процесі міжпредметних зв’язків та наочних засобів навчання.

Роль наочності, одного з основних принципів дидактики, у викладанні фармацевтичної ботаніки загальновизнана. У даний час ми є свідками зростаючої інформатизації суспільства. Можна з упевненістю говорити, що інформатизація охопила всі сфери людської діяльності, у тому числі й освіту.

Сучасне суспільство ставить перед викладачем завдання розвитку особистісно значущих якостей студента, а не тільки передачу знань. Гуманізація освіти передбачає ціннісне ставлення до різних особистих проявів студента. Знання ж виступають не як мета, а як спосіб, засіб розвитку особистості. Багатющі можливості для цього надають сучасні інформаційні комп'ютерні технології (ІКТ). Інформатизація системи освіти - один із пріоритетних напрямків модернізації освіти. Інформатизацію освіти розглядають як систему методів, процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження і використання інформації в освітньому процесі.

Інформатизація навчального курсу фармацевтичної ботаніки здійснюється, головним чином, у формі впровадження засобів нових інформаційних технологій (ЗНІТ), в тому числі мультимедійних посібників.

Засоби нових інформаційних технологій змінюють форму і методи процесу навчання. Вони дозволяють перейти від викладання матеріалу до дискусії і ширше - від пріоритету пояснювально ілюстративних методів навчання до інтерактивних. Комп'ютерні мультимедійні посібники з фармацевтичної ботаніки, забезпечують в певній мірі наочність, інтерактивність та інші якості, що відрізняють їх від підручників на паперових носіях.

Інформаційні технології використовуються в моделюванні, конструюванні та аналізі предметних інформаційних середовищ, змістовних та дидактичних компонентів. Конструювання інформаційних предметних середовищ - принципово нова задача методики викладання, що вимагає спеціальних знань в галузі дидактики, психології, управління. На відміну від звичайних технічних засобів навчання ІКТ дозволяють не тільки одержати велику кількість готових, відібраних, відповідним чином знань, але й розвивати інтелектуальні, творчі здібності студентів, їх вміння самостійно здобувати нові знання, працювати з різними джерелами інформації. Використання ІКТ на практичних заняттях дозволяють